

ב"ה

פרשת נשא

והוא שפט את ישראל עשרים שנה
הפטרת פרשתנו

"היו פלשתים יראים ממנו עשרים שנה לאחר מותו"

בין השופטים שהיו המוציאים ומביאים של כל ישראל, כמו שכתוב^[1] "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך", להבדיל "בין דם לדם בין דין לדין גו' דברי ריבות בשעריך"^[2] - היו כמה וכמה דרגות וענינים, אבל ישנו שופט אחד ששמו "שמשון", ואיתא בגמרא במסכת סוטה^[3] ש"על שמו של הקב"ה נקרא, שנאמר^[4] כי שמש ומגן ה' אלקים".

והענין בזה: המשמעות של קריאת השם היא - שזהו הענין שכל העולם כולו ראה בו, ולכן נקרא בשם זה. וכיון שנקרא על שמו של הקב"ה, ו"שמה היא מילתא"^[5] - הרי מובן שהסיבה לכך היא מפני שענינו היה להמשיך ולגלות את שמו של הקב"ה בכל מקום.

ובעצם הרי זה תפקידו של כל שופט, אלא, שיש שופטים שכל העולם ראה אצלם מעלות שונות - אדם גדול, מנהיג גדול ושופט גדול, שעושה כל עניני צדק ויושר וכו' (ועל שם זה נקראו בשמות שונים), אבל אין זה באופן שאין דרך אחרת לקרותו בגלוי מלבד "על שמו של הקב"ה"; כדי להגיע למסקנא זו, יש צורך לחשוב ולהתבונן מדוע מתנהג פוסק באופן כך. וכפי שמצינו אפילו בנוגע לשלמה, עליו נאמר^[6] "וישב על כסא הוי", שעל ידי המשפט של שתי הנשים, "ראו כי חכמת אלקים בקרבן"^[7].

אבל שמשון - "על שמו של הקב"ה נקרא": כל מי שראה אותו, יהודי, או להבדיל פלשתי, קראו "שמשון", על שמו של הקב"ה - "שמש (ומגן) הוי' (אלקים)".

כלומר: הקב"ה נקרא בשם הוי', וגם בשם אלקים. ומזה נמשך בעולם הענין ד"שמש" והענין ד"מגן".

ומזה מובן שמעלתו של שמשון שנקרא על שם "שמש הוי" - היא בדוגמת מעלת שם הוי' על שם אלקים:

שם הוי' - הוא שם העצם, שם המיוחד ושם המפורש^[8], מה שאין כן שם אלקים הוא משבעה שמות שאינם נחקים^[9], אבל לא שם העצם, שם המיוחד ושם המפורש.

וזהו "שמש הוי" - ששם זה מורה על אלקות בגלוי, שהרי שם הוי' פירושו שהוא "היה הוה ויהיה כאחד"^[10], וגם הוי' מלשון מהוה^[11]. וכפי שמוסיף רבינו הזקן בשער היחוד והאמונה^[12], ש"היו"ד משמשת על הפעולה שהיא בלשון הוה ותמיד", והיינו, שאין זה ענין שהיה בעבר, אלא בכל רגע ורגע הוא "היה הוה ויהיה כאחד", ובכל רגע ורגע הוא מהוה מחדש את כל העולמות כולם מאפס ואין המוחלט, כמאמר^[13] "המחדש בטובו . . תמיד מעשה בראשית", כמבואר בארוכה בשער היחוד והאמונה.

אבל שם אלקים, שהוא לשון כח וחוזק, על שם היותו בעל היכולת ובעל הכחות כולם (כמבואר בטור ושולחן ערוך^[14] בנוגע לכוונת נוסח הברכות) - הוא בדוגמת ענין ה"מגן", כיון שאינו שם שמיוחד אך ורק להקב"ה, שהרי מצינו שגם דיינים נקראים בשם "אלקים", כמו שכתוב^[15] "עד האלקים יבוא דבר שניהם", ומה שהקב"ה נקרא אלקים, כמו בפסוק^[16] "אלקים נצב בעדת א-ל", הרי זה לפי שהוא המקור שממנו באים כל הכחות כו'; וכיון שהקב"ה ברא את העולם באופן ש"מה רבו מעשיך"^[17] ו"מה גדלו מעשיך"^[18] - לכן שם "אלקים" הוא לשון רבים^[19], על שם "מה רבו מעשיך".

ובהתאם לכך הנה גם בהנהגת (בני ישראל בכלל ו) השופטים (בפרט), יש אופן הנהגה שהיא בדוגמת "מגן" על השמש, היינו, לא כפי ש"מוציא חמה מנרתקה"^[20], אלא כפי שהשמש נמצאת בתוך המגן ונרתק; אך מעלתו המיוחדת של שמשון - שנקרא "על שמו של הקב"ה . . שמש . . הוי" - שאצלו היה הסדר, שגם כאשר ראה אותו פלשתי שהולך ברחוב, ראה את הקב"ה כפי שנקרא "שמש הוי", ללא מגן ונרתק!

ובכן, בנוגע לשמשון - איתא בירושלמי^[21]: "כתוב אחד אומר וישפוט את ישראל ארבעים שנה"^[22], וכתוב אחד אומר והוא שפט את ישראל עשרים שנה^[23]. . מלמד שהיו הפלשתים יראים ממנו עשרים שנה לאחרי

מותו כדרך שהיו יראים ממנו עשרים שנה בחייו".

וכפי שכבר צויין בקיצור בהמכתב^[24], שכיון שבכתוב נאמר "וישפוט את ישראל", הרי מובן שעיקר ענינו היה לשפוט ולהנהיג את ישראל, אלא שבשביל זה הוצרך להיות תחילה ביטול עול מלכות - שהיו הפלשתים יראים ממנו. וכיון שיראת הפלשתים ממנו נמשכה עשרים שנה לאחרי מותו, לכן אפשר לומר "וישפוט את ישראל ארבעים שנה", כיון שעל ידי זה היתה הנהגת בני ישראל יכולה להיות ברוחו של שמשון עשרים שנה לאחרי מותו, כמו בעשרים שנה ששפט אותם בחייו.

קטע משיחת מוצש"ק פ' בא, יו"ד שבט, רשימת השומעים בלתי מוגה.
חוברת תו"מ ה'תש"ל ע' 8.

[1] ר"פ שופטים.

[2] שם יז, ח.

[3] יו"ד, א.

[4] תהלים פד, יב.

[5] ראה ברכות ז, ב. יומא פג, ב. זהר ח"א ו, סע"א. ח"ב קעט, סע"ב. ועוד. וראה גם אג"ק ח"א ס"ע רפח ואילך. לקו"ש ח"ו ס"ע 35 ואילך. וש"נ.

[6] דברי הימים-א כט, כג.

[7] מלכים-א ג, כח.

[8] סוטה לח, א. סנהדרין ס, א. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ו ה"ב. הל' ע"ז פ"ב ה"ז ובכס"מ שם. מו"נ ח"א פס"א ואילך. פרדס

שי"ט בתחלתו. עיקרים מ"ב פכ"ח.

[9] שבועות לה, סע"א. רמב"ם שם.

[10] זח"ג רנז, סע"ב. פרדס ש"א פ"ט. תניא שעהיוה"א פ"ז (פב, א).

[11] זהר ופרדס שם.

[12] רפ"ד.

[13] נוסח ברכת "יוצר".

[14] או"ח ס"ה.

[15] משפטים כב, ח.

[16] תהלים פב, א.

[17] שם קד, כד.

[18] שם צב, ו.

[19] ראה גם פרש"י וירא כ, יג. וישלח לה, ז.

[20] לשון חז"ל - נדרים ח, סע"ב. וש"נ.

[21] סוטה פ"א ה"ח.

[22] ראה תו"מ סה"מ שבט ע' רסא הערה 18. וש"נ.

[23] ס' שופטים טז, לא.

[24] מכתב ר"ח שבט שנה יז - הערה ד"ה עשרים שנה (אג"ק חכ"ו ע' רעח).